

Barnen i centrum

VÄRLDEN ÖVER forskas i alkoholsjukdomar. I fokus står den alkoholsjuka människan själv. Är hon/han behäftad med en biologisk svaghet? Eller kanske förmedlare av ett familjebundet socialt arv? Eller har vi att göra med en produkt av samhällsliga missförhållanden? — Alkoholistens maka/make får också en del av forskarintresset: Hur är en person beskaffad, som år efter år, kanske i årtionden, står ut med det helvete en närståendes alkoholmissbruk skapar? Man forskar, och litteraturen på området är rikhaltig. Resultaten av forskning tolkas olika. De svar man får varierar med forskarna.

Barnen däremot behandlas i litteraturen om de alkoholsjuka knapphändigt, summariskt. Det är därför med tillfredsställelse man hälsar en bok som *De glömda barnen* (Can) av socialarbetaren Margaret Cork. Hon har haft samtal med 115 medelklassbarn i 10—16-årsåldern från alkoholistfamiljer om hemsituation och upplevelse av faderns, moderns eller bådass alkoholmissbruk. I Corks bok ställs barnet i centrum. Det är framför allt *barnets upplevelse* som framhävs.

BOKENS fallbeskrivningar är skakande, skildringarna är i stort sett ensartade i sin utformning. Man får ta del av interiörer, som fältarbetaren väl känner igen mer sedda med barnets ögon. Gemensam nämnare för alla dessa barn är känslan av övergivenhet och saknad av trygga föräldrarelationer.

Om de alkoholsjukas barn i viss mån är glömda i den vetenskapliga forskningen som Cork framhåller, så är de förvisso inte glömda i fältarbetet. De är i själva verket ett av samhällets problem och socialarbetarens stora dilemma. Detta inte minst på grund av den egendomliga bindning

som ofta råder, den hatkärlek som stundom dominerar förhållandet mellan familjemedlemmarna i de alkoholsjukas familjer.

Behandlingskapitlet i *De glömda barnen* är värdefullt. Det innehåller stimulerande och delvis nya synpunkter. Av Corks rapport framgår att *problemen i familjen långt ifrån alltid försvinner om den alkoholsjuka blir botad från sitt missbruk* — disharmoni kvarstår. Därav drar hon den viktiga slutsatsen: Familjehandlingen bör fortsätta även om alkoholmissbruket upphör.

Man skulle i behandlingskapitlet gärna sett barnens terapituation ytterligare belyst, man ville få lite tips om den terapi riktad direkt mot barnen, som förf. rekommenderar. Cork tar ej upp till diskussion hur man t ex bör förfara, när fadern eller modern inför hotet att barnen ska tas ifrån dem hotar att begå självmord, att de uppställer som villkor för sin avhållsamhet från alkohol att de får behålla barnen o s v.

PERSONLIGEN har jag i familjeterapi sett förhållandena i en alkoholistfamilj förbättras betydligt i och med att makarna fått hjälp med preventivrådgivning eller sterilisering av den ena av makarna. (Gissa vem!) Mannen provoceras ofta svårt av hustruns negativa inställning till sexuellt samliv. Hon å sin sida går i en ständig ångest för graviditet. Därvidlag kan en klok rådgivare göra stor nytta. Inte gör man väl en nykterist av alkoholisten, men stämningen i hemmet kan förbättras väsentligt genom en rationell preventivteknik.

De glömda barnen bjuder intervjumässigt inte på överraskningar. Man får de upplysningar man väntar sig. Boken löser inga problem, men den säger sådant som behöver sägas. Den hänger upp till beskådande tragedier, som bör dras fram i ljuset och som vi alla bör engagera oss i.

De glömda barnen är en bok med budskap.

Inga-Greta Agrell